

Szvák Gyula köszöntője

Kedves Kollégák!

Midőn tisztelettel köszöntök mindenkit, aki oly sok országból, a világ szinte minden tájáról elfogadta meghívásunkat és emeli ünnepségünk fényét, az illendőség és a tisztesség is úgy kívánja, hogy a jubileumi konferenciánkat köszönetnyilvánításokkal kezdjem. Az első helyen barátomat és kollégámat, Krausz Tamást említem, akivel az alapítástól a mai napig egy jól működő tandemként munkálkodunk. De az 1990-es „alapító atyák” közé tartozik Szilágyi Ákos és Sz. Bíró Zoltán is. Különösen sokat köszönhetünk az akkori dékánnak, Manherz Károlynak, aki a „központ” szervezeti formáját kitalálta. Az utolsó nyolc évben pedig egykori tanítványom, Dezső Tamás támogatta a Kar vezetőjeként munkánkat. Az ELTE rektorai közül Hudecz Ferenc akadémikust és a most hivatalban lévő Mezey Barnát emelném ki, akik különösen sokat segítettek Központunk nemzetközi kapcsolatrendszerének kiszélesítésében.

Természetesen az Egyetem falain kívül is van élet, ezért hálásak vagyunk az Orosz Kulturális és Tudományos Központnak a sokéves együttműködésért. A legtöbbet, azonban a szakmának köszönhetjük: a nemzetközi ruszisztikai közösségnek, s azon belül is elsősorban az oroszországi tudományosságunknak, de a Budapesten kívüli magyar műhelyekkel is mindig a sorokat összezárva és a szakmát nem szegmentálva tudtunk együttműködni. A leghálásabb azonban a Központ munkatársainak vagyok, aki ily hosszú idő alatt nem csupán elviseltek, de elképzeléseim alkotó megvalósítóivá, sőt továbbfejlesztőivé váltak.

A mostani konferencia ragyogó megszervezéséért a szervezési munkacsoportot, s annak élén, különösen Gyimesi Zsuzsát illeti dicséret.

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Ruszisztikai Központja 2015-ben fennállásának 20., szellemi elődje, a Magyar Russzisztikai Intézet pedig 25. évfordulójához érkezett. Általában ennél kevesebb is elég szokott lenni az ünneplésre, számvetésre és visszatekintésre. Mi, a Központ egykori, jelenlegi és jövőbeli munkatársai, legkiválóbb tanítványai, természetesen büszkék vagyunk a megtett útra, örülünk eredményeinknek és nagy várakozásokkal tekintünk a jövőbe. Valamiféle „győzelmi” hangulatról azonban szó sincs, mert bár élénken él bennünk, milyen ellenszélben alapítottuk intézményünket, mekkora ellenállást kellett leküzdenünk, milyen sziszifuszinak éreztük harcunkat a történeti ruszisztika első magyarországi műhelyének létrehozásáért, a munka azonban nem zárult, mert nem is zárulhat le.

Tudományos, de akár oktatási tekintetben egy negyedszázad nem kecsegtethet végleges eredményekkel. Létrehozza ugyan az alapokat, kijelöl irányokat és meghatározza a feladatokat, ahhoz azonban, hogy a nemzetközi tudományosság egy számon tartott és megbecsült iskolája létre jöjjön, nemzedékek egymásra épülő szorgos, kitartó és alázatos munkálkodására van szükség.

Szerénytelenség lenne állítani, hogy e téren olyan rosszul állnánk: nemzetközi beágyazottságunkra nem panaszkodhatunk, s ahogy az erre az ünnepi alkalomra összeállított tanszéki kötet, „A mi Ruszisztikánk” is tanúság rá, az utánunk jövő kutató gárda is ott dörömböl, sőt, már bebocsájtást is nyert, a magyar ruszisztika

kapuján. Bizonyos értelemben a mi tudományunknak nehezebb idehaza, mint külföldön kivívnia az elismertséget. Ennek megvannak a történelmi-politikai, de tudománytörténeti okai is. Az „orosztéma” sosem volt hazánkban különösképpen népszerű – se a közvélemény, se az akadémiai tudományosság számára. Az előítéletek legyűrése egyik szférában sem megy egyik napról a másikra, maradt teendők ez ügyben épp elég, de igazságtalan lennék, ha azt állítanám, hogy az elmúlt huszonöt évben nem történt e tekintetben is előre haladás.

Kötetünk tehát egy hosszú építkezési folyamat egy kimerevített pillanatát rögzíti. Reprezentatív abban az értelemben, hogy megmutatja: hol áll ma a tágan értelmezett magyar történeti ruszisztika, s azon belül is az ELTE Ruszisztikai Központja. A témák kavalkádját, a megközelítések sokaságát, a vélemények pluralizmusát, a kutatás korlátlan szabadságát demonstrálja.

Ruszisták vagyunk, ezért megelégedéssel nyugtázzuk, ha tevékenységünk a magyar-orosz tudományos-kulturális közeledést, de legalább egymás jobb megismerését is szolgálja. Hivatásunk lényege azonban a múlt minden „harag és részrehajlás”, minden megszépítés nélküli kendőzetlen feltárása, azzal a nem titkolt céllal, hogy a kollektív tudás gyarapításával hasznára legyünk az utánunk jövő és okulni hajlandó nemzedékeknek.

Ezt várom és ezt kívánom e konferenciától, és e konferenciának is!